

BASSAS i COMPTE, Joan

Metge i cirurgià. Nascut a Vic el 1766. Es va matricular al Reial Col·legi de Cirurgia de Barcelona el 6 d'octubre de 1786. Encara com a estudiant de cirurgia, el 26 de juliol de 1791 va ser destinat a Orà com a practicant de l'hospital de sang d'aquesta plaça, que vivia des del terratrèmol d'octubre de l'any anterior en un estat de greu precarietat política, militar i sanitària. Se li van concedir trenta-cinc escuts mensuals, menjar i viatges pagats. A la seva tornada va prosseguir els seus estudis i les seves pràctiques com a intern de l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona, i es llicencià com a cirurgià llatí de nou exàmens el 20 de març de 1793. El 15 de març de 1796 completava els estudis de cirurgia obtenint-ne el grau de doctor. Aquell mateix any es va presentar a una oposició per cobrir una plaça de dissector anatòmic al Colegio de Cirugía de San Carlos de Madrid. No va aconseguir guanyar aquesta plaça. El tribunal va emetre un comunicat en el qual criticava obertament les deficiències acadèmiques de Bassas. Entre d'altres consideracions s'hi afirmava que: «Don Juan Bassas en su primer ejercicio demostró los músculos que mueven el fémur sobre la pelvis. El poco manejo de este Profesor está conocido por la poca limpieza en la disección. El gran glúteo estaba a retazos cubierto de su membrana propia y gordura; igualmente que la aponeurosis fascia lata, y el obturador interno que es tan fácil de limpiar, se presentó sin despegarlo del tejido celular; en la exposición de sus ataduras fue confusísimo, equivocándolas casi todas; en los usos hubo el mismo defecto, no se hizo mención de la abertura formada por el tríceps y vasto interno, y se trató de la fascia lata como de

DISCURSO

TEORICOPRACTICO

Sobre la naturaleza de los gases pestíferos y el modo de inocularlos, con un prospecto clasificativo de los nervios.

Obra original de Don Juan Bassas, Dr. en Cirugía Médica, Lic. en Medicina, Catedrático del Real Colegio de Cirugía de la M. N. y M. M. L. Ciudad de Burgos, y Socio de numero de la Real Sociedad Económica de Amigos del País de la misma.

LE DA A LUZ DICHA REAL SOCIEDAD.

CON LICENCIA.

En Burgos en la Imprenta de Naval
el día 24 de Agosto de 1817.

paso. También tiene la desgracia este Profesor de no poderse explicar como quisiera, pues de su lenguaje confuso y estropeado no se puede esperar que sus oyentes puedan aprovechar mucho». Tanmateix, sembla que aquesta crítica no va desanimar el nostre home. Uns mesos després del fracàs de Madrid guanyava la plaça de dissector anatòmic de la Universitat de València. El 1799 va ser designat dissector anatòmic del Col·legi de Cirurgia de Burgos recentment creat amb un sou anual de 6.000 rals. El 1804, a causa d'una reforma del reglament dels ensenyaments sanitaris, Bassas va ascendir a catedràtic numerari d'anatomia, ara amb un sou de 12.000 rals. El 1812, en plena Guerra del Francès i amb l'activitat del Col·legi de Cirurgia de Burgos suspesa, esdevingué metge titular de la població burgalesa de Poza de la Sal. El 1813 va ser mobilitzat com a sanitari, i fou ferit pels francesos a la batalla de Vitoria. El 1814, acabada la guerra, Bassas es va tornar a incorporar a la seva Càtedra al col·legi burgalès. El 1817 la Sociedad de Amigos del País de Burgos, de la qual Bassas era soci, li va publicar un treball sobre els gasos pestífers. Aquesta obra consistia en dos opuscles completament diferents. En el primer l'autor analitza els mitjans per prevenir el contagi de la pesta, entre ells la inoculació de gasos pestífers, tal com es procedia amb la vacuna que protegeix contra la verola. En el segon, més breu, s'exposa una classificació dels nervis deduïda per ell mateix atesa la seva experiència com a dissector. El 1820 va ingressar a la Real Academia Médica Matritense com a soci corresponent. Durant el Trienni Liberal (1820-1823) es va mostrar obertament partidari de les doctrines liberals, cosa que va provocar, en tornar al poder els absolutistes, el seu cessament com a catedràtic el 1824. Després d'intentar sense èxit aconseguir la plaça de metge titular de la vila de Laredo, va ingressar com a catedràtic al Colegio de Medicina y Cirugía de San Carlos de Madrid, on es va jubilar el 1832. El 1833 va publicar un treball sobre el còlera titulat: *Còlera morbo asiático. Duendes libres y em-*

bolsados. En aquest treball Bassas sostenia la tesi que la causa del còlera eren uns petits insectes que podien estar lliures o «embolsados», és a dir enquistats: «Los agentes productores del cólera morbo son insectos que llamo microscópicos por su extremada pequeñez, y los divido primero en libres o sin túnica, susceptibles de volatilización, y de pasar de un lugar a otro espontáneamente u obligados por una corriente aérea, y (...) segundo: entrecados o embolsados, embrionados unos y fecundados otros, quienes no pueden ofender sin que preceda un grado de calor capaz de desarrollarlos y romper la envoltura coriácea (...) unos y otros para vomitar la ponzoña y dañarnos, es indispensable el inmediato contacto en una o muchas superficies». Després d'aquest treball es perd la pista de Bassas, no hem trobat cap document que ens doni notícia ni del lloc ni de la data de la seva mort.

Bibliografia

Discurso teórico-práctico sobre la naturaleza de los gases pestíferos y el modo de inocularlos, con un prospecto clasificativo de los nervios. Obra original de Don Juan Bassas, Dr. en Cirugía Médica, Lid. en Medicina, Catedrático del Real Colegio de Cirugía de la M.N. y M.M.L. Ciudad de Burgos, y Socio de número de la Real Sociedad Económica de Amigos del País de la misma. Le da a luz dicha Real Sociedad. Burgos: Imprenta de Navas, 1817.

Cólera morbo asiático. Duendes libres y embolsados. Barcelona: Imprenta de Indar, 1833.

Fonts: 57, 148, 103, 150, 151, 152 i 163.